

Tilburg, 14 september 2021

Aan: Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Kenmerk: LB 05.05-1969-yo
Betreft: inspraakreactie mest en mestverwerking

Geachte Statenleden,

Op 17 september spreekt u over het onderwerp mest en mestverwerking. Graag geeft de Brabantse Milieufederatie u daarvoor het volgende ter overweging mee.

Grote veestapel is voor de export, niet de binnenlandse voedselvoorziening

Het teveel aan mest is het gevolg van een teveel aan vee in Brabant. In onze provincie worden grofweg de helft van alle Nederlandse varkens en een kwart van alle Nederlandse kippen gehouden. Dit is alleen mogelijk doordat het veevoer, zoals soja uit Brazilië, grotendeels wordt geïmporteerd. Nederland is dan ook de vierde grootste importeur van soja ter wereld. Grofweg 80% van het vlees en de eieren (en zuivel) wordt vervolgens geëxporteerd. Nederland is de derde grootste exporteur van landbouwproducten ter wereld.

Het vee wordt dus vooral gehouden voor de buitenlandse markt, maar de mest blijft hier wel achter. Het gevolg is dat er in Brabant 2,5 keer meer mest wordt geproduceerd dan dat er ruimte voor is om op het land uit te rijden. Er zijn in Europa geen andere landen of regio's van vergelijkbare omvang met zo'n groot mestoverschot.

Mestverwerking heeft onvoldoende maatschappelijk draagvlak

Boeren moeten op dit moment hun mestoverschot naar een mestfabriek brengen, waar het water er grotendeels uit wordt gehaald en van waar wordt geprobeerd deze mest naar elders te brengen. Deze mestfabrieken kunnen op weinig steun rekenen van omwonenden, vanwege stankoverlast en vrees voor gezondheidsrisico's. Zie hiervoor ook ons rapport [Overlast door mestfabrieken: ervaringen van omwonenden.](#)

Als mestfabrieken er toch komen, dan is het van belang dat:

- bestaande overlast eerst effectief opgelost wordt;
- ze op industrieterreinen en op voldoende afstand van burgerwoningen en natuur staan;
- vooraf gedegen en onafhankelijk de uitstoot van geur en ziektekiemen berekend en gemeten wordt;
- goed gecontroleerd, gehandhaafd en ingegrepen wordt bij het niet naleven van de vergunning.

Er is al voldoende mestverwerkingscapaciteit

Het mestinvesteringsfonds stelt echter dat *'de mestverwerkingscapaciteit in Nederland dusdanig groot [is] dat er geen dringende noodzaak is om dit verder uit te breiden.'*¹

Ook het Centrum voor Mestverwaarding beaamt dit.² Naar verwachting zal de veestapel in verband met de stikstofcrisis en klimaatdoelstellingen in de toekomst bovendien eerder krimpen dan toenemen. Het is dan ook onduidelijk waarop de veronderstelling is gebaseerd dat er meer mestverwerkingscapaciteit nodig zou zijn.

Verbied co-vergisting

Een deel van de mestfabrieken past co-vergisting toe. In het bestuursakkoord uit 2019 stond: 'Wij onderzoeken de wenselijkheid en mogelijkheid om omschakeling naar of nieuwvestiging van co-vergisting te verbieden. Co-vergisting heeft grote risico's voor milieu, gezondheid en fraude. Er zijn ruimschoots voldoende andere technieken voor mestbewerking voorhanden'. Twee jaar later is dit nog steeds onverminderd het geval. Zie hiervoor ook ons recente document [Co-vergisting: feiten en fabels](#). We roepen u daarom op om dit voorgenomen onderzoek alsnog uit te laten voeren en te komen tot een verbod op co-vergisting.

Pak het probleem bij de bron aan

Het systeem waarin mestoverschotten zijn toegestaan en naar mestfabrieken moeten worden gebracht, is fraudegevoelig gebleken: van vermoedelijk 30-40% van alle mest is niet duidelijk waar die gebleven is en dus mogelijk illegaal extra is uitgereden. Dit is mogelijk medeoorzaak van de slechte waterkwaliteit in Brabant, stelde het Planbureau voor de Leefomgeving³. Stuur daarom liever op een goede balans tussen de hoeveelheid mest en grond, dus op grondgebondenheid en minder vee in Brabant. Dit is niet alleen een fraudebestendige oplossing voor het mestoverschot, maar draagt ook meteen bij aan oplossingen voor de stikstofcrisis, de waterkwaliteit, [volksgezondheid](#) en het verlies aan biodiversiteit.

Biologisch als integrale oplossing

Terwijl Brabant kampt met een enorm mestoverschot en een varkensboer jaarlijks gemiddeld € 60.000 moet betalen om zijn mest af te zetten, is de situatie voor biologische landbouw heel anders. In de biologische landbouw kan men al zonder kunstmest. Ook produceren de biologische veehouders nauwelijks een mestoverschot. Er is zelfs grote vraag naar biologische mest in de biologische akkerbouw en hier krijgen de biologische veehouders dan ook voor betaald. Dit biedt mogelijk ook perspectief voor gangbare boeren. Omarm daarom biologische landbouw als integrale oplossing voor de verduurzamingsopgaven waar de Brabantse landbouw voor staat en stimuleer (omschakeling naar) biologische productie en consumptie.

De Brabantse Milieufederatie is graag bereid om met u verder te praten over het structureel oplossen van het mestprobleem in Brabant.

Met duurzame groet,

<<handtekening>>

Femke Dingemans,
directeur Brabantse Milieufederatie

¹ <https://www.boerderij.nl/mestinvesteringsfonds-beraad- zich-op-toekomst>

² <https://www.mestverwaarding.nl/kenniscentrum/2189/mestinvesteringsfonds-mif-on-hold-gezet>

³ Evaluatie Meststoffenwet 2016: Synthesrapport. Pagina 12/13 en 88.

<https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2017-evaluatie-meststoffenwet-2016-2258.pdf>